

Évközi 17. vasárnap

Kol 2,12-14

„Krisztusban temetkezett...”

¹²Benne temetkeztetek el a keresztségben, és benne támadtatok fel, annak az Istennek az erejébe vetett hit által, aki őt a halálból feltámasztotta. ¹³Titeket tehát, akik bűneitek és testi körülméletlenségetek következtében halottak voltatok, vele együtt életre keltett. Megbocsátotta minden bűnünket. ¹⁴A követelményeivel ellenünk szóló adólevelet eltörölte, az útból eltávolította és a keresztre szegezte.

A páli irodalomban a halál és feltámadás kapcsolatban áll az ősegyház keresztes liturgiájával. A keresztség ugyanolyan beiktatási szertartás volt a keresztyénségbe, mint a körülméletkedés a zsidóságba. Arra is van példa, hogy a körülméletlést is szimbolikusan értelmezik, ahogyan Jeremiásnál olvashatjuk: „*Metélfétek körül magatokat az Úrnak, és távolítsátok el szívetek előbőrét [ti, Júda férfiai és Jeruzsálem lakói]! Nehogy kitörjön haragom, mint a tűz, és olthatatlanul fellobbanjon gonosz tetteitek miatt*” (4,4). Ebben az összefüggésben a „szívetek előbőre” kifejezés nyilvánvalóan képes beszéd, amelynek lényege, hogy a testiséget és a gonosz tetteket vetik el, hogy az Istennek tudjanak szolgálni. Ez a szimbolikus körülméletlés lesz a szinonimája a keresztségnek.

A fogalmak pontosan ellentétesen értelmezendők, mint azt gondolnánk. Krisztusban eltemetkezni (12. v.) nem azt jelenti, hogy véglegesen meghalni, hanem a bűnnek meghalni, vagyis az Isten előtt értékes életet élni. De a Krisztusban való temetkezés egyben a hitet is jelenti. Feltehetően az alámerítéssel való őskeresztyény keresztes szertartásban a víz alá merülés a szimbolikus halált jelentette. Ekkor a személyes ruháit félretették, és a vízből felbukkanó megkereszteltet fehér ruhába öltöztették. Ez a szertartás a lelki változást hivatott jelképezni. A keresztes során meghal a régi ember – és aki újjászületik, az az új, megkeresztelt, megtért ember. Erről a témáról olvashatunk a római levélben is: „*Hiszen tudjuk, hogy a régi embert bennünk azért feszítették vele együtt keresztre, hogy a bűn teste elpusztuljon, és ne szolgáljunk többé a bűnnek*” (6,6). Itt a régi ember és a bűn teste kifejezés ugyanazt jelenti. Még érthetőbben fejt ki ezt az ellentétpárt Pál az Efezusiaknak írt levélben: „*Korábbi életmódokkal ellentétben vessétek le tehát a régi embert, akit a megtévesztő kívánság romlásba dönt*” (4,22). Ez a mondat világossá tette, hogy a keresztes egyben életmódváltást is jelentett az ősegyház

tagjai számára. Talán éppen a „látszat-keresztények” ellen fogalmazza meg az apostol a kolosszei levélben: „*Ne hazudjatok egymásnak. Vessétek le a régi embert szokásaival együtt...*” (3,9). Vagyis a „látszat-keresztység”, amit nem kísér életmódváltozás, nem sokat ér.

Pál közelről ismerte az antik hellén társadalmat és a zsidó hittestvéreit is, és mint nagy utazó mindenféle emberrel, mindenféle vétekkel találkozott. Pontosan tudta, hogy milyen vétek képesek az embert fogva tartani, nem engedve, hogy lelkének jobbik énje érvényesüljön. Önmagában a hétköznapi tapasztalat a züllött emberekről nem rendkívüli – az a különös, hogy Pál elválasztja egymástól a bűnt és az embert. A bűnt, ami fogva tartja az embert, Pál elítéli, de a bűnös embert, aki jobb sorsra érdemes, igyekszik menteni, és egyfajta kiutat kínál neki ebből az állapotból.

A gyermekkeresztelés bevezetésével a kereszteléshez kötődő életformaváltás szükségszerűsége háttérbe szorult. Szociológiai értelemben sok esetben még a bérnél sem beszélhetünk tudatos életmódváltoztatásról, egy érett személyiség értékválasztásáról vagy megtérésről. Inkább csak ünnepélyes szertartásról van szó. Manapság inkább a klerikusi státus, a szerzetesi fogadalomtétel vagy a laikus megszentelt életre való elkötelezettség az, ami olyan tartós és tudatos elkötelezettséget jelent az embereknek, mint az ősegyházban a kereszttség. Igaz, nem az életkor határozza meg az erkölcsi érettséget, mert van, aki hetvenévesen is éretlen kamasz marad, és képtelen tudatosan, tartósan értékes életvitelre törekedni. Sokan vannak, akik pillanatnyi vágyaik és érzéseik csapdájában hanyódnak, és nem is tudatosítják döntéseik motívumait. A Pál által misszionált egyházakban Jézus Krisztus követői megváltoztatták az emberi kötődéseiket is. A keresztény közösség védelmező, segítő baráti közösséggé vált, ami otthont adott és új identitást biztosított a megkeresztelt embernek. A rabszolga vagy a szegény ember a közösségen kívül megtűrt és lenézett, jogtalan ember volt. A közösség viszont az erkölcsi értékei, és nem a társadalmi helyzete alapján tisztelte. Ezáltal egy új közösség alakult ki a társadalomban, amely éppen eltérő személyiségértelmezésében és viselkedésében különült el környezetétől. Az egyház megerősítéséhez mindenképpen szükséges ez a pozitív értékekre alapozott elhatárolódás. Az is szükséges, hogy képesek legyünk tisztelni egymásban az etikai erőfeszítéseket. A bűnös automatikus kiközösítése a keresztény közösségben rontja a fejlődés lehetőségét. Az is nehézség az új, individualista társadalomban, hogy a személyi szabadság miatt az emberek kevés lehetőséget kapnak, hogy igazán mélyen megvitassák erkölcsi dilemmáikat.